

Az orosz *tot* szó jelentésének elemzése a relevanciaelmélet keretein belül

Tarr Tünde Borbála
Orosz Nyelvészeti PhD-program

ABSZTRAKT

Az előadás célja: Az orosz *tot* ('íme') demonstratívum használatának egységes elemzése egy minimális lexikai, kódolt jelentést feltételezve, az egyes használati típusokat pragmatikai következtetési folyamatokkal magyarázva. A relevanciaelmélet pozitívumai a demonstratívumok kutatásában.

Elméleti keret: Az elemzés a jelenleg is alakulóban lévő relevanciaelméletet használja fel, amelynek alapjait Sperber és Wilson rakta le *Relevance: Communication and Cognition* (1986/1995) című könyvében.

Az elemzés fő irányai:

1. A *tot* lexikai jelentésének meghatározása, elsődlegesen, mint procedurális információ. A jelentés 2 komponensből áll:

1. procedurális komponens: a hallgató figyelmének ráirányítása a jelöltre
2. konceptuális komponens: a jelölet közelsége (kontextusfüggő pro-fogalom)

2. A *tot* használati típusainak bemutatása (mutató, kiemelő, kopula, modális, diskurzív) és a lexikai jelentés pragmatikai módosulásaival való magyarázata.

3. A metaforikusság szerepének tisztázása a nem-deiktikus használati típusokban.

4. A *tot* modális jelentésének magyarázata. Mikor, hogyan jelenik meg, és micsoda ez a modális tartalom.

IRODALOM

Carston, R. 2011: Metaphor and the literal/non-literal distinction. In: K. Allan – K. Jaszczolt (szerk.): Cambridge handbook of pragmatics.

Scott, Kate 2009: A procedural analysis of *this* and *that*. In: UCL Working Papers in Linguistics 2. 151-181.

Sperber, D. – Wilson, D. (1986/1995): *Relevance: communication and cognition*. Blackwell. Oxford

Wilson, D. 2011: The conceptual - procedural distinction: past, present and future. In: Escandell-Vidal, V. - Leonetti, M. - Ahern, A. (szerk.) 2011: Procedural meaning: problems and perspectives. Current Research on the Semantics/Pragmatics Interface. Vol. 25. xvii-xlv.

Wilson, D. – Sperber, D. 2002: Relevance theory. UCL Working Papers in Linguistics 14. 249-290.

Wilson, D. – Sperber, D. 1993: Linguistic form and relevance. Lingua 90. 1993. 1-25.

Wilson, D. – Wharton, T. 2006: Relevance and prosody. Journal of Pragmatics 38. 1559-1579.

Zaki, Mai 2011: The semantics and pragmatics of demonstratives in English and Arabic. (dissertation) Middlesex University. Elérhető: http://edoc.bibliothek.uni-halle.de/servlets/MCRFileNodeServlet/HALCoRe_derivate_00006034/Mai%20Zaki%20Thesis%20CD.pdf (utolsó letöltés: 2013.05.09.)

Горбачевич, К. С. (ред.) 2004: Большой академический словарь русского языка. Наука.

Борисова, Е. Г. - Овчинникова, Т. Е. 2011: Параметр близости в метафорическом пространстве. Elérhető: <http://www.dialog-21.ru/digests/dialog2011/materials/en/pdf/16.pdf> (utolsó letöltés: 2012.09.14.)

Гришина, Е. А. 2012: Указания рукой как система (по данным мультимедийного русского корпуса). Elérhető: <https://docs.google.com/document/d/1-jF7htYgvm6S7ky7F8yG3JchMABSGkoPDlxct8DFNLg/edit?pli=1> (utolsó letöltés: 2013.04.15.)

Кобозева, И. М. 2007: Полисемия дискурсивных слов и возможности ее разрешения в контексте предложения (на примере слова *вот*). Труды международной конференции «Диалог 2007». Elérhető: <http://www.dialog-21.ru/digests/dialog2007/materials/html/38.htm> (Utolsó letöltés: 2012.10.10.)

Овчинникова, Т. Е. 2009: Пространственная метафора в семантике модальных частиц дейктического происхождения (автореферат диссертации). Elérhető: <http://www.linguanet.ru/science/dissertations/2009/Ovthinnikova%20T.E/Ovthinnikova%20T.E.pdf> (Utolsó letöltés: 2011.12.10.)